

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

letnik 24, številka 5

maj 2014

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snaj

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Tehnični urednik: Jani Pečenko

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Naslovnica: Ob Ljubljani, fotografija Jani Pečenko

Naklada: 260 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2014: 50.00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30.00 EUR za dostop do elektronske oblike

Spoštovane bralke in bralci!

Pred nami je poletje in večina vas verjetno že izkorišča dopustniške trenutke. Sproščeno poletno vzdušje nam podarja tudi lepo priložnost za poglobitev v literaturo, kateri običajno zakrivajo pogled velikokrat prenatrpani vsakdanjiki. Upam, da boste tudi v tem času z veseljem prelistali in prebrali novo številko *Knjižničarskih novic*, ki tokrat prinaša novo rubriko *Zanimivosti in odkritja*. Namenjena je kratkim strokovno-poljudnim predstavitvam zanimivosti oziroma zanimivih odkritij v knjižničnih zbirkah, saj vemo, da se v slovenskih knjižnicah skriva prenekateri dragocenost, pa tudi »hudomušnih posebnosti« med knjigami in drugim gradivom zagotovo ne manjka.

V poletnih mesecih si mnogo lažje vzamemo čas za odkrivanje drugih mest in dežel. Knjižničarji velikokrat ne moremo iz svoje kože in na svojih popotovanjih obiščemo tudi knjižnice. Tudi sama sem na svojem potepu po Maroku obiskala mestno knjižnico v Marakešu. Naj bo to namig za naslednjo številko in hkrati povabilo vsem vam, da kakšen fotografski in knjižnično obarvani utrinek z vaših potovanj delite z nami.

Vsem želim lepe in sproščene poletne dni in veliko užitev ob branju.

Mojca Trtnik,
odgovorna urednica

KAZALO

Eko-karta knjižnice: shematski pregled sodelovanja knjižnice s partnerji v lokalnem okolju	2
Kako je Janez Krstnik Seebach igral backgammon z Lorenzom Vallo?	3
Kongres digitalne vsebine: nastanek, hranjenje in dostop	5
V srcu knjižničar - knjižničar za vedno, 18. srečanje slovenskih predračunalniških knjižničarjev	8
Hrvaški dnevi in pobratenje Knjižnice Milana Jarca Novo mesto z Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca	10
Josip Jurčič v novomeški knjižnici	11
Polona in Salem i Berberih za izolske otroke	12
Z Milčkom Komeljem o knjigah, umetnosti in zagovorništvu	15
Fronta Zaledje Spomin - 100 let prve svetovne vojne; Velika poletna razstava v UKM	16
Iz dnevnega tiska	18
Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK	19
Vabila	20

Eko-karta knjižnice : shematski pregled sodelovanja knjižnice s partnerji v lokalnem okolju

Eko-karta je vrsta diagrama, ki kaže odnose med posameznimi subjekti, ki jih prikazujemo. Tak prikaz služi pregledu vplivov med deležniki v okolju delovanja ali poslovanja. Iz imena (eko-karta), ki izhaja iz grške besede oikos (gospodinjstvo, družina, hiša), podobno kot besedi ekonomija in ekologija, razumemo, da gre za prikaz okolja delovanja. Eko-karta lahko služi v različne namene od že omenjenega pregleda vplivov poslovanja do družinskih in osebnih povezav in odnosov med pomembnimi akterji. V primeru knjižnice prikazujemo z eko-karto pregled pomembnosti, intenzivnosti in vsebine odnosov z organizacijami, s katerimi sodeluje v svojem okolju.

Načrtovanje in preverjanje mreže krajevnih knjižnic vključuje tudi analizo zunanega okolja delovanja knjižnice. V **Mestni knjižnici Ljubljana** uporabljamo v tem kontekstu grafični prikaz povezav knjižnice in ustanov, s katerimi sodeluje v različnih dejavnostih. Predlog je uporaben za vse vrste knjižnic, saj daje hiter in neposreden vpogled v odnose in vplive med deležniki. Poleg dejavnosti/vsebin, lahko knjižnica izdela svoj sistem, s katerim bo učinkovito prikazala svoje sodelovanje z drugimi ustanovami.

Shematski prikaz, ki ga uporabljamo, je razdeljen na tri elemente: pomembnost za knjižnico, intenzivnost povezave in vsebina dejavnosti. Krajevno knjižnico, ki je osrednji subjekt eko-karte, postavimo v središče, okrog nje nato razvrstimo sodelujoče ustanove glede na pomembnost, ki ga sodelovanje predstavlja za knjižnico. To ponazarjajo koncentrični krogi, kar pomeni, da z »oddaljenostjo« od knjižnice (središča) pomembnost pada. Včasih je lahko katera od ravni bolj zasedena od drugih, zato lahko v ta namen kroge dinamično spreminjamo ali jih celo ukinemo, tako da dosežemo učinek raznolikega stanja. Pomembnost povezave je v območju prve ravni največja (»zelo pomembno«) in se z oddaljenostjo spremeni do »manj pomembno« na četrti ravni.

Za potrebe načrtovanja dejavnosti v prihodnosti lahko hkrati izdelamo eko-karto trenutnega stanja in eko-karto zelenega stanja, kar nam pomaga pri preverjanju vzrokov za razkorak med obema. Na podoben način nato določimo intenzivnost povezave med knjižnico in drugimi organizacijami na območju njenega delovanja (Slika 1). V ta namen uporabljamo različne črte, ki predstavljajo povezave in smo jim prej dodelili stopnjo intenzivnosti in smer. Obliko črt lahko poljubno določamo, vendar imejmo vedno enako metodologijo označevanja, saj bomo tako lažje in bolj pregledno sledili dogajanju v krajevnih knjižnicah; legendo vključimo v celoten shematski prikaz. Smer povezave uporabljamo za prikaz smeri vpliva, kar pomeni, da lahko uporabimo tri vrste usmerjenosti (v eno ali drugo smer ter v obe smeri).

Določitev vsebine sodelovanja je lahko raznolika in barve določimo glede na potrebe shematskega prikaza. Z ustrezno barvo označimo črto povezave in/ali okvir, kamor vpišemo sodelujočo ustanovo. Ob črti povezave lahko zapišemo tudi naslov projekta, v katerem sodelujemo v partnerstvu z drugo organizacijo.

Slika 1: Primer oznak za intenzivnost povezave

Slika 2: Primer oznak za vsebino povezave

Vsebine na Sliki 2 so primer dejavnosti, ki jih knjižnica izvaja v okviru prireditvev in izobraževanj in jih lahko po potrebi zamenjamo z drugimi. V primeru eko-karte pridobivanja gradiva, bi morali postaviti vsebine, kot denimo financiranje, založnike, distributerje in druge ključne »igralce« ter tudi njihove medsebojne povezave.

Slika 3 kaže predlogo dokumenta, ki jo uporabljamo kot osnovo za shematski prikaz sodelovanja in/ali vplivanja ter izdelan dokument, ki predstavlja povezave med posameznimi subjekti.

Nova rubrika

V *Knjižničarskih novicah* odpiramo novo rubriko, ki je namenjena kratkim strokovno-poljudnim predstavitvam oziroma zanimivih odkritij v knjižničnih zbirkah, saj vemo, da se v slovenskih knjižnicah skriva prenekatero dragocenost, pa tudi »hudomušnih posebnosti« med knjigami in drugim gradivom zagotovo ne manjka.

Rubriko pričenjamo s predstavitvijo zanimivega »pripomočka za razvedrilo in prosti čas«, ki je bil spomladi letos odkrit v NUK. K sodelovanju vljudno vabimo vse skrbnike knjižničnega gradiva, ki bi svoje varovanke in varovance želeli na kratko predstaviti širši strokovni javnosti.

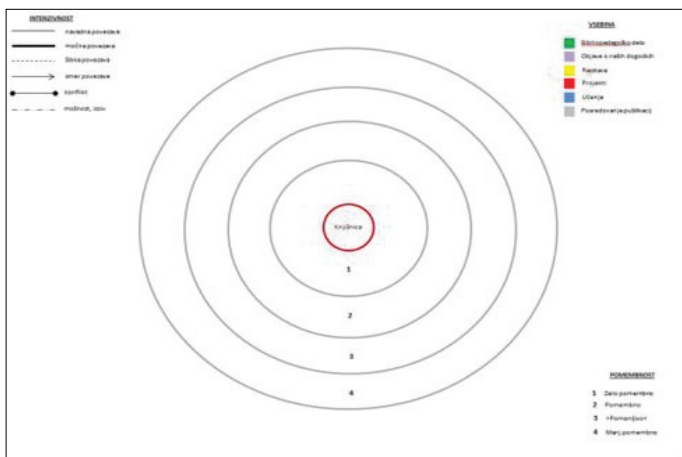
Kako je Janez Krstnik Seebach igral backgammon z Lorenzom Vallo?

Med majskimi pripravami na snemanje celovečernega dokumentarnega filma o humanizmu na Slovenskem avtorice Nataše Golob, smo v Narodni in univerzitetni knjižnici med zanimivimi in dragocenimi tiski 16. stoletja našli na zelo nenavadno knjigo.

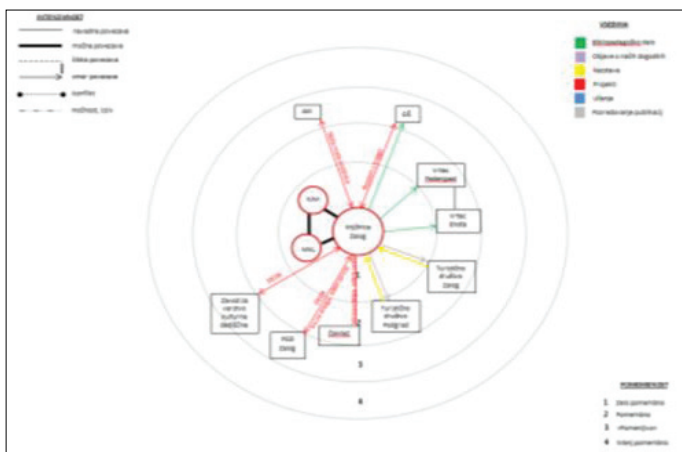
Gre za razpravo o slovnici in slogovnih značilnostih klasičnega latinskega jezika slavnega italijanskega humanista, retorika in gramatika Lorenza Valle, ki se je v zgodovino zapisal tudi z ovržbo pristnosti Konstantinove darovnice. Delo z naslovom *De elegantia Latinae linguae*, ki vsebuje še nekaj dodatkov in komentarjev drugih avtorjev je izšlo leta 1509 v Parizu. Natisnjeno je bilo v tiskarni Jodocusa Badiusa Ascensiusa in partnerjev, o čemer priča tudi signet z upodobitvijo njegove tiskarske delavnice (*praelum Ascensianum*) na naslovni strani. Besedilo teče v dveh stolpcih, krasijo pa ga preproste trebušaste inicialne oziroma lombarde, ki so lahko obdane tudi s cvetličnimi ali z listnimi okvirji.

Knjižni blok je vezan v sočasno polusnjeno vezavo s prevleko iz belega galunskega usnja, z ohranjenimi kovinskimi zapirali in leseno oporo v platnicah, kar sicer ni nič posebnega v kontekstu knjižnih vezav 16. stoletja. Pa vendar nas je, ko smo knjigo prelistali čisto do konca pričakalo pravo presenečenje. Na notranji strani hrbtna platnica smo namreč zagledali vrezano igralno ploščo za backgammon, ki je okrašena z modrimi in rdečimi lesenimi vstavki v tehniki intarzije¹.

Precej začudeni smo se vprašali, le komu bi lahko padlo na pamet, da bi, potem, ko bi se naveličal prebiranja razprave o plemenitostih in lepotah klasične latinščine to isto knjigo uporabil za namizno igro s kockami? Odgovor nam je k sreči ponudila kar knjiga sama. Na naslovni strani smo namreč našli zabeležko Janeza Krstnika Seebacha, ki je zapisal, da je knjigo dobil v dar od svojega očeta, ljubljanskega škofa Petra Seebacha (ok. 1500–1568).

Slika 3: Predloga eko-karte knjižnice s tremi elementi (zgoraj) in primer dokončane sheme (stran 3)

Slika 3: Shema

Knjižnico lahko umestimo tudi v širše okolje med pomembne subjekte delovanja: Ministrstvo za kulturo ali druga resorska ministrstva, občina ali drug ustanovitelj, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo pri Filozofski fakulteti v Ljubljani, IZUM, NUK - Center za razvoj knjižnic, knjižnice regije in podobno. ...

Eko-karta knjižnice v njenem okolju je preprosto in pregledno orodje za vpogled v sodelovanje in vpliv organizacije, ki ga oblikujemo po lastnih potrebah. Za uporabo ni potrebno imeti posebnega predznanja, ampak le pravilno zastavljena vprašanja. Pregled odnosov med posameznimi ustanovami nam pokaže tudi možnosti, ki jih ima knjižnica pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti ter izzive, ki so pomembni za razvoj ustanove.

Marijan Špoljar,
Mestna knjižnica Ljubljana

¹ Za pomoč pri identifikaciji igralne plošče se zahvaljujemo ddr. Nataši Golob.

Janez Krstnik Seebach (1546–1613) je bil vsekakor zanimiva in kontroverzna osebnost. Škofu Seebachu se je rodil še preden se je ta odločil za duhovniški stan. Leta 1564 je krajši čas študiral na Dunaju, kjer se je že začel ukvarjati z različnimi »denarnimi posli«, študij pa opustil. Nato ga je oče za dve leti poslal v Padovo študirat pravo in retoriko, vendar tudi tega študija ni uspešno zaključil. Kljub pomanjkanju študijske vneme je ostal strasten bralec in postal tudi navdušen zbiratelj knjig. Številne mu je, kot pričajo pogoste zabeležke v slogu Joannes Baptista Seepacher habet hunc librum a suo genitore/parente, podaril prav njegov oče.

Leta 1566 se je Janez Krstnik naselil kar v gornjegrajski škofijski rezidenci in menda precej razsipno trošil denar, ki ga je izvabljal očetu ter na lastno pest izdajal številna posojila, zaradi česar je prišel navzkriž tudi z deželnimi oblastmi. Menda je takoj po očetovi smrti iz njegove sobe odnesel mnogo gotovine, dragocenosti in vrednostnih papirjev, obenem pa je neznan kam izginila tudi škofova oporoka. V tem času je Janez Krstnik tudi izdatno povečal svojo zasebno knjižno zbirko. To je storil tako, da jo je »dopolnil« s številnimi izvodi iz škofijske knjižnice².

Slika 1: Naslovna stran De elegantii Latinae linguae (foto Sonja Svolfšak)

² Njegova precej obsežna knjižna zbirka je sicer ostala v Gornjem Gradu, leta 1789 pa je bila na podlagi odloka štajerskega gubernija predana v nekdanjo licejsko knjižnico. Danes je večina Seebachovih knjig del Zbirke redkih in starih tiskov ter Kartografske zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice.

Po očetovi smrti se je Janez Krstnik zapletel še v številne lastniško-nasledstvene pravde. Uspelo mu je dobiti 10.000 forintov odškodnine, vendar je ob reviziji razsodbe v dvorni pisarni in na komori nastopal tako »neviteško«, da so mu vzeli plemiški naziv. Kasneje se je menda »klatil po sve- tu« ter živel od občasne vladne in škofijske podpore.

Slika 2: Backgammon kot del hrbtna platnice (foto Sonja Svolfšak)

Po vsem tem sodeč tako sploh ni presenetljivo, da si je človek, katerega življenje je v veliki meri zaznamovala avaritija, omislil svojevrstno popotno različico priljubljenega pripomočka za hazardiranje. Še več, videti je, kot da sta se v tej Seebachovi knjigi zelo nazorno združili njegova strast do denarja in branja. Čeprav je backgammon lahko čisto nedolžno razvedrilo za krajšanje časa, pa ga je tako kot številne druge igre mogoče igrati tudi za denar. To se je vsekakor pogosto dogajalo in Janez Krstnik Seebach pri tem zagotovo ni bil izjema. »Pregrešni« backgammon je bil od svojega prodora v Evropo v 11. stoletju kot igra za denar tudi mnogokrat prepovedan. Prvi znani dekret s prepovedjo je leta 1254 izdal Ludvik IX. sveti, sledile pa so številni drugi, ki so prihajali iz različnih vladnih in cerkvenih vrhov. Malo verjetno je, da so prepovedi tudi v resnici zalegle – nenazadnje je bilo mogoče svojo nečedno dejavnost opravljati tudi na skrivaj ali pa jo »preobleči« v nekaj mnogo bolj sprejemljivega in plemenitega, tako kot je to storil Janez Krstnik Seebach s svojim nekoliko »prirejenim« Lorenzom Vallo.

Literatura/viri

- »Slovenski biografski leksikon« (Seebach, Peter). Uporabljeno 14.5.2014. <http://nl.ijs.si:8080/fedora/get/sbl:sbl/VIEW/>.
- Stefan, Konrad. Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica; Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2009.
- Valla, Lorenzo. De elegantii Latinae linguae. Parisiis: sub Pelicano, Leone Arge[n]teo, et tribus lucii a fratribus de Marnef et Ioanne paruo, et ipso Ascensio, [1509].
- »Wikipedia« (Backgammon). Uporabljeno 14.5.2014. <http://en.wikipedia.org/wiki/Backgammon>.

KONGRES DIGITALNE VSEBINE: NA- STANEK, HRANJENJE IN DOSTOP

Ljubljana, 5.-6. junij 2014,

POROČILO

VSEBINA KONGRESA

Kongres je potekal 5. in 6. junija 2014 v prostorih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Tematsko izhodišče kongresa so bile Smernice za zajem, dolgotrajno ohranjanje in dostop do e-vsebin kulturne dediščine, ki smo jih v okviru Digitalne agende na področju kulture pripravili v sodelovanju z drugimi knjižničarji, arhivisti in muzealci v Sloveniji. Izhajali smo iz dveh, v preteklosti zelo uspešnih dogodkov, tj. Konference o trajnem ohranjanju digitalnih virov iz leta 2010 v Ljubljani in BiTiH – BiTi v Ljubljani iz leta 2012. Kongres je bil tako razdeljen v tri sklope, in sicer: prvi dan smo namenili slovenski problematiki na področju digitalizacije, digitalnih virov in gradnje digitalnih zbirk. Naslednji dan so bile predstavljene različne rešitve trajnega ohranjanja digitalne dediščine, v tretjem sklopu pa smo obravnavali problematiko in rešitve pri zagotavljanju dostopnosti do digitalnih vsebin.

Predstavljenih je bilo 26 prispevkov, in sicer: pet iz muzejev in galerij, pet iz raziskovalnih ustanov, šest iz knjižnic, pet iz arhivov, dva iz akademskih ustanov, dva iz podjetij, eden iz društva in eden iz javnega zavoda. Vsebine so bile za občinstvo zelo zanimive in so bile tudi odlično predstavljene (Slika 1).

Avtorji so izpostavili problematiko, s katero se srečujejo v svojih organizacijah pri digitalizaciji, gradnji digitalnih zbirk, trajnem ohranjanju in omogočanju dostopa do digitalnih vsebin. Predstavljene so bile tudi zelo inovativne rešitve pri 3D digitalizaciji in tisku, kar je posebej zanimivo za muzeje. Izpostavljena je bila tudi problematika različnih vrst gradiva, kot je filmsko gradivo, dokumentarno, muzejsko in drugo.

Na kongres smo povabili dva tuja predavatelja, ki sta podala uvod v osrednje teme kongresa. **Prof. Simona Tannerja**, pomočnika predstojnika Oddelka za digitalne humanistične vede in direktorja Oddelka za svetovanje o digitalizaciji na King's Collegeu v Londonu (Slika 2). V svojem predavanju je poudaril, da mora biti gradnja digitalnih zbirk v funkciji okolja, v katerem delujemo. Ta sklep je bil odličen uvod v dvodnevni kongres. Za **Dr. Raiva Ruusaleppa** iz estonske Nacionalne knjižnice, je znameniti prof. Seamus Ross, trenutno dekan Univerze v Torontu, Kanadi, jamčil, da je trenutno največji strokovnjak na področju trajnega ohranjanja digitalnih virov v Evropi (Slika 3). Dr. Ruusalepp je sodeloval pri zelo odmevnih evropskih projektih, kot je Digital Preservation Europe, Drambora, 4C itd. Njegovo predavanje, v katerem je govoril o stroških trajnega ohranjanja digitalnih virov in

Slika 1: Od leve proti desni: prof. Simon Tanner, mag. Gorazd Vodeb, dr. Alenka Kavčič-Čolič, dr. Raivo Ruusalepp, dr. Barbara Zupanec, doc. ddr. Verena Perko, dr. Melita Ambrožič.

Slika 2: prof. Simon Tanner, King's College, London

Slika 3: dr. Raivo Ruusalepp, Nacionalna knjižnica Estonije

o tem, kako lahko le-te umestimo v nacionalno strategijo, je bilo resnično prava strokovna »poslastica«.

V okviru kongresa je bila organizirana tudi okrogla miza, na kateri smo želeli izmenjati poglede na nujno potrebno nacionalno strategijo na področju trajnega ohranjanja. Pogrešali smo predstavnike Ministrstva za kulturo, posebej direktorico Direktorata za kulturno dediščino, ki se zaradi službenih obveznosti dogodka ni mogla udeležiti. Tudi drugi predstavniki, vključno z ministrom dr. Urošem Grilcem, so bili v času kongresa zasedeni.

POMEN DOGODKA

Prenos materialne kulturne in znanstvene dediščine v digitalne oblike (digitalizacija), zagotavljanje trajnega in prostega dostopa do e-vsebin, predvsem pa zagotavljanje dostopa do »digitalno rojenih« e-vsebin prihodnjim rodovom (trajno ohranjanje), so osrednja vprašanja, s katerimi se danes sooča znanstveno-raziskovalni in kulturni sektor. Kongres je bil odlična priložnost za izmenjavo praks ter seznanitev s slovenskimi smernicami na teh področjih. Vzpostavljeno je bilo tesnejše interdisciplinarno sodelovanje med institucijami s področja kulturne dediščine, informatike in drugih strok ter oblikovana skupna slovenska mreža za reševanje večplastnih vprašanj obravnavanega področja.

ORGANIZACIJA KONGRESA

Glavni organizator kongresa je bila Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Vsebinski del so pripravili člani programskega odbora, in sicer:

- dr. Alenka Kavčič-Čolić, NUK - predsednica
- prof. dr. József Györkös, FERI, Univerza v Mariboru
- mag. Tatjana Hajtnik, Arhiv RS
- mag. Zoran Krstulović, NUK
- dr. Renata Šolar, NUK
- Aleš Špetič, glasnik digitalnih tehnologij RS
- dr. Bernarda Županek, Muzej in galerije mesta Ljubljane

Za organizacijo in izvedbo kongresa so skrbeli:

- Žiga Cerkvenc, NUK - predsednik organizacijskega odbora
- Lili Hubej, NUK
- Polona Marinšek, NUK
- dr. Alenka Kavčič-Čolić, NUK

Slika 4: dr. Melita Ambrožič, pomočnica ravnateljice NUK, predstavnica organizatorja kongresa

Slika 5: Marjutka Hafner, generalna sekretarka Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, predstavnica glavnega pokrovitelja kongresa

Veseli smo, ker je bil glavni pokrovitelj kongresa Nacionalna komisija za UNESCO. S tem je poudarjen pomen digitalne dediščine, ki jo ustvarjamo in jo ohranjamo za prihodnost. Zaradi tega je poleg predstavnice organizatorja, dr. Melite Ambrožič (Slika 4), odprla kongres tudi ga. Marjutka Hafner, generalna sekretarka Slovenske nacionalne komisije za Unesco (Slika 5).

UDELEŽBA

K udeležbi smo povabili predstavnike kulturnih organizacij Slovenije (knjižnic, arhivov, muzejev, galerij) ter drugih raziskovalnih organizacij in podjetij, ki delujejo na področju turizma, informatike in informacijskih medijev in se ukvarjajo z digitalnimi viri.

Slika 6: Udeleženci kongresa

Zaradi velikosti dvorane, ki nam jo je prijazno odstopilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, smo bili omejeni na največ 120 udeležencev. V celoti je bilo 150 udeležencev, za katere smo dodali stole, okrog 45 pa smo jih morali zavriniti (Slika 6). Registrirani udeleženci so prihajali iz naslednjih organizacij:

1. 3d ata d.o.o. Kranj
2. Abak.net d.o.o., Murska Sobota
3. Arhiv Republike Slovenije Ljubljana
4. Slovenski filmski arhiv Ljubljana, Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana
5. Centralna pravosodna knjižnica, Vrhovno sodišče RS, Ljubljana
6. Elektroinštitut Milan Vidmar, Ljubljana
7. Gorenjski muzej Kranj
8. Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana
9. Inštitut 'Jožef Stefan', Ljubljana
10. Inšpektorat RS za kulturo in medije, Ljubljana
11. Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana
12. Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana
13. Kmetijski inštitut Slovenije, Ljubljana
14. Knjižnica Koper
15. Knjižnica Miklova hiša, Ribnica
16. Mestna knjižnica Ljubljana
17. Mikrocop d.o.o., Ljubljana
18. Mikrografija, Novo mesto
19. Ministrstvo za kulturo
20. Ministrstvo za zunanje zadeve, Ljubljana
21. MNZRS, Ljubljana
22. Muzeji in galerije mesta Ljubljane
23. Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Ljubljana
24. Muzeji radovljiške občine
25. Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana
26. Narodna galerija, Ljubljana
27. Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
28. Narodni muzej Slovenije, Ljubljana
29. Osrednja družboslovna knjižnica Jožeta Goričarja, Ljubljana
30. Pokrajinski arhiv Maribor
31. Slovenska kinoteka, Ljubljana
32. Osrednja knjižnica Celje
33. Slovenski etnografski muzej, Ljubljana
34. SPLIKD, MNZ, Štefanova 5, 1000 Ljubljana
35. Uniport-dr d.o.o.
36. Univerza v Ljubljani, Ljubljana

37. Univerza v Ljubljani, AGRFT - bibliotekarka
38. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
39. Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, Centralna ekonomska knjižnica
40. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
41. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Knjižnica Odd. za muzikologijo
42. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo,
43. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Knjižnica Oddelka za slovenistiko in Oddelka za slavistiko
44. Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Centralna medicinska knjižnica
45. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta Knjižnica
46. Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta, Ljubljana
47. Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta, Knjižnica, Ljubljana
48. Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta Ljubljana
49. Univerza v Mariboru, FERi
50. Univerzitet u Sarajevu, Ekonomski fakultet, Biblioteka, Sarajevo, BiH
51. Univerzitetna knjižnica v Mariboru
52. Urad za UNESCO, Ljubljana
53. Urbanistični inštitut Republike Slovenije
54. Zavod RS za šolstvo, Ljubljana
55. Zavod za varstvo kulturne dediščine OE Ljubljana
56. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Ljubljana
57. Zgodovinski arhiv Celje
58. Zgodovinski arhiv na Ptuj, Ptuj
59. ZRC SAZU Inštitut za arheologijo, Ljubljana
60. ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje, Avdiovizualni laboratorij, Ljubljana
61. ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje, Raziskovalna postaja Nova Gorica
62. ZVKDS OE Kranj

REZULTATI KONGRESA

Kongres je bil namenjen ozaveščanju strokovne javnosti o problematiki zajema in hranjenja digitalnih virov ter razširjanju in nadgradnji *Smernic za zajem, dolgotrajno ohranjanje in dostop do e-vsebin kulturne dediščine*. Interdisciplinarno sodelovanje med slovenskimi inštitucijami in razširjanje dobre prakse na področju digitalizacije in trajnega ohranjanja digitalnih virov bo temelj za pripravo skupne nacionalne strategije ter strategije za posamična področja digitalne dediščine.

Na kongresu smo sprejeli naslednje sklepe:

Za področje digitalizacije in gradnje digitalnih zbirk:

1. Digitalizacija in gradnja digitalnih zbirk naj bo v funkciji potreb okolja. Obe dejavnosti morata biti skrbno načrtovani iz različnih vidikov, tudi z vidika trajnega ohranjanja in dostopa.
2. Različne vrste gradiva pri digitalizaciji zahtevajo specifične pristope, saj je tudi njihova uporaba različna.
3. Mnoge organizacije imajo bogate izkušnje na področju digitalizacije in zato je pomembno, da se povezujejo in razširjajo te izkušnje med manj izkušenimi organizacijami.

Za področje trajnega ohranjanja:

1. Pri povezovanju moramo imeti pred očmi skupni cilj, ne pa razlik med strokami.
2. Potrebujemo nacionalno strategijo, ki bo usmerjala področje trajnega ohranjanja.
3. Pri izvajanju Smernic je nujna podpora države.
4. Smernice so pripravljene do te mere, da se lahko nadaljuje delo na dokumentu.

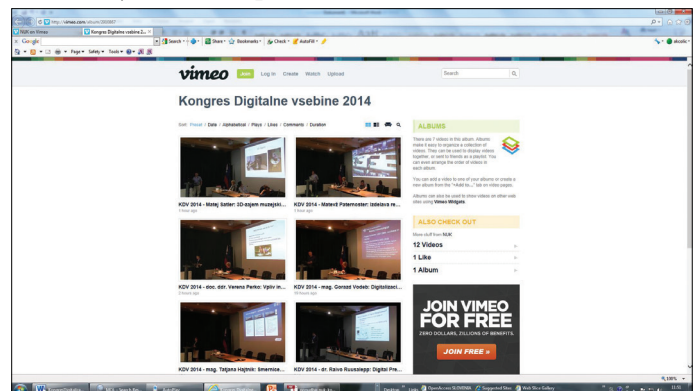
Za področje dostopa do digitalnih vsebin:

1. Pomemben bo skupni nastop pri odpravljanju ovir pri dostopnosti e-vsebin. Tudi Smernice bo treba uveljavljati v tem smislu.

Poleg sklepov so bili v zborniku, ki so ga prejeli udeleženci, objavljeni povzetki vseh prispevkov. Avtorje izbranih prispevkov smo povabili, da le-te pripravijo za objavo v znanstveno-strokovni reviji Knjižnica.

Zaradi velikega zanimanja in nezmožnosti, da bi sprejeli vse strokovnjake, ki so se želeli udeležiti kongresa, smo predavanja posneli. Dostopna so z licenco CC na spletnih straneh: <http://vimeo.com/knjiznicanuk>, ali <http://vimeo.com/album/2910867> (Slika 7).

Vse predstavitve bodo skupaj s programom objavljene tudi na spletni strani kongresa na naslovu: <http://www.nuk.uni-lj.si/nuk4.asp?id=496189515>.

Slika 7. Objavljeni posnetki predavanj na kongresu (Urednik: Žiga Cerkvenc)

ZAHVALA

Za podporo pri organizaciji kongresa se zahvaljujemo:

- glavnemu pokrovitelju, Nacionalni komisija za UNESCO,
- Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport za brezplačno oddajo konferenčnih prostorov,
- sofinancerju Mestni občini Ljubljana v okviru Javnega razpisa MOL za sofinanciranje znanstvenega oz. strokovnega tiska ter znanstvenih oz. strokovnih posvetov za leto 2014.
- sponzorjem: Mikrografija, Mikrocop in Pošta Slovenije.
- oblikovalcu Mateju Zorcu, ki je zaradi omejenih sredstev za polovico zmanjšal honorar za oblikovanje zbornika. Oblikoval je tudi logotip kongresa, ki ga bomo lahko uporabili tudi pri naslednjem.

Alenka Kavčič-Čolić,
Narodna in univerzitetna knjižnica
fotografije Milan Štupar

V SRCU KNJIŽNIČAR – KNJIŽNIČAR ZA VEDNO

18. srečanje slovenskih predračunalniških knjižničarjev, Radovljica, 7. 6. 2014

Sobotno jutro je bilo radodarno s soncem, nad Radovljico modro nebo brez oblaka, oko si je »odpočilo« ob pogledu na Stol in Begunjsčico na severu, z zahoda nas je pozdravljala Triglav. Zbrali smo se za radovljiško knjižnico, v prijetnem hladu dreves. Rezka Šubic Pleničar, nekdanja ravnateljica knjižnice, je uspela že osemnajstič organizirati srečanje knjižničarjev, ki se radi spomnijo časov, ko v knjižnicah še ni bilo računalnikov, interneta in elektronske pošte. So pa bili zelo povezani, skupaj reševali težave in bili ponosni na svoje poslanstvo, ki so ga uresničevali v medsebojnem sodelovanju.

Slika 1: Jutranji zbor pod krošnjami

V krogu, ob slastnih prigrizkih in Rezkinej prijazen pozdravu, se je hitro zbrala četica tridesetih mladih po srcu, ki jim sicer nenehno primanjkuje časa in včasih nekaterim že malce ponagaja zdravje, a energije in dobre volje ne zmanjka nikoli. Miša, Alenka, Marija, Joži, Nada, Silva, Ida, Nataša, Žuža, Mirjam, Majda, Jože, Tanja ..., zdelo se mi je, kot da se je čas zanje ustavil – ostali so takšni, kot so pred leti, desetletjem ali več svojo ljubezen razdajali svojemu poklicu in stroki. Rezka nas je seznanila z »dnevni redom« srečanja ter povabila v dvorano knjižnice.

Slika 2: V enem letu se veliko lepega zgodi

Slika 3: Beseda, dve o prijetnih spominih

Slika 4: Klepet ob čaju in piškotih

Najprej nas je pozdravila ravnateljica Knjižnice A. T. Linhartar Radovljica ga. Božena Kolman Finžgar, nato pa smo uživali v programu, ki ga je za nas pripravil mladi rod družin Šubic in Pleničar. Prisluhnilo smo odlomkom iz knjižnih uspešnic in glasbenim vložkom, kar je spretno povezoval Nace Pintar.

Slika 5: Skupinska slika z nastopajočimi

Sonce je bilo že visoko, ko smo jo mahnili proti živahnemu staremu mestnemu jedru Radovljice, kjer je potekal festival keramike.

Po sprehodu med stojnicami smo se zbrali na »kulinaricnem« delu srečanja v gostilni Avguštin, kajti »prazna vreča pokonci ne stoji«. Stavba, v kateri je gostilna, je bila zgrajena že v 16. stoletju, ob prenovi pa so ohranili številne stare poslikave, kar ji daje poseben čar.

Slika 6: Stara prijateljstva ne ugasnejo

Slika 9: Razglednice za odsotne kolege

Za prijeten uvod v popoldanski del druženja je poskrbela nadarjena učenka Plesnega studia Bled.

Slika 7: Lahkih nog naokrog ...

Slika 10: Bodoča knjižnica – kdaj?

Ob pogovoru, kramljanju, spominih je popoldan kar prehitro minil. Hvala Rezki in vsem, ki so nam polepšali dan. Radovljiškim knjižničarjem in njihovim uporabnikom pa želimo, da zidovi nove knjižnice, ki že drugo leto samevajo sredi Radovljice, čim prej oživijo.

Melita Ambrožič,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Slika 8: Jožetova zdravica

Hrvaški dnevi in pobratenje Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto z Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca

V sklopu tradicionalnih Hrvaških dnevov smo v novomeški Knjižnici Mirana Jarca predstavili grafično-pesniško mapo akademskega slikarja **Daniela Butale** in pesnika slovenskih korenin **Aleksandra Kajfeža** z naslovom *Utkani u šaru čekanja*, v kateri sta avtorja z različnim umetniškim izrazom ustvarila novo umetniško celoto, ki je plod dolgotletnega prijateljstva in skupnega ustvarjanja. Hkrati smo ob tej priložnosti nadgradili dolgotletno medsebojno sodelovanje med Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca in Knjižnico Mirana Jarca iz Novega mesta s podpisom Sporazuma o partnerstvu in sodelovanju.

Slika 1: župan Mestne občine Novo mesto, Alojzij Muhič

Zbrane so pozdravili župan Mestne občine Novo mesto Alojzij Muhič, predstavnica Karlovške županije Andreja Navijalič ter direktorja obeh knjižnic Frida Biščan in Borut Novak.

Slika 2: predstavnica Karlovške županije Andreja Navijalič

Dogodek so glasbeno obarvali člani folklorne skupine Kres z nastopom njihove tamburaške skupine, Karin Servatzy pa je interpretirala pesmi iz grafično – pesniške mape *Utkani u šaru čekanja*. Razgiban večer je bil sicer plod dolgotletnega sodelovanja med obema knjižnicama. Gradska knjižnica »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca je namreč že 21 let tudi Osrednja knjižnica Slovencev na Hrvaškem. 20. oktobra 1993 so svečano odprli Oddelek slovenske knjige, ki obsega že več kot 6.500 knjig, periodike, avdiovizualnega in elektronskega gradiva. Novomeška in karlovška knjižnica od takrat vseskozi tesno sodelujeta, tako z izmenjavo gradiva kot tudi z organizacijo številnih kulturnih manifestacij.

Že od samega začetka sodelovanja v karlovški knjižnici v oktobru kontinuirano potekajo Slovenski dnevi na Hrvaškem, v okviru katerih potekajo književni in glasbeni večeri ter razstave likovnih umetnikov s temami, ki povezujejo obe državi.

Slika 3: Borut Novak

Poleg tega prav tako od samega začetka sodelovanja v maju potekajo tudi Hrvaški dnevi v Sloveniji, ki so sprva v novomeški knjižnici potekali le občasno, v zadnjih letih pa kontinuirano. Obe knjižnici s skupnimi močmi že deseto leto zapored izmenično organizirata dvodnevno mednarodno strokovno srečanje »Knjižnica – igrišče znanja in zabave«, ki bo letos potekalo 2. in 3. oktobra 2014 v Karlovcu pod geslom »Na mladih svet stoji«.

Slika 4: Podpis ...

V prvem sklopu posvetovanja se bodo spraševali, v kolikšni meri lahko knjižnica vpliva na mlade, da aktivno sodelujejo pri oblikovanju družbe ter kako jim lahko pomaga k bolj polnemu in uspešnemu življenju in jim omogoča pogoje za osebno rast. V drugem sklopu posvetovanja pa bodo osredotočeni predvsem na iskanje dobrega ravnovesja med produktivnostjo in varnostjo na delovnem mestu ter kakovostjo zasebnega življenja. Srečanja vsako leto zaznamujejo predavanja vabljenih predavateljev s področij bibliotekarskih znanosti, pedagogike, sociologije in psihologije iz Slovenije in Hrvaške.

Večer smo zaključili s prijetnim druženjem, kjer so se že porodile nove ideje za skupne projekte ter nove priložnosti.

Bojana Medle,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Josip Jurčič v novomeški knjižnici

Domoznanska dejavnost je v Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu prisotna že od same ustanovitve naprej. Z namenom njene popularizacije v okolju med drugim obeležujemo pomembnejše obletnice z razstavami in prireditvami in tako ni mogla iti mimo nas stosedemdeseta obletnica rojstva Josipa Jurčiča. Jurčič ni bil le slovenski pisatelj, temveč tudi pomemben založnik in časnikar, ki je v svojem kratkem življenju oral ledino na številnih področjih delovanja. Obletnico smo 11. marca 2014 v novomeški knjižnici obeležili s pogovornim večerom in razstavo, kjer smo predstavili del Jurčičeve zapuščine, ki jo hrani knjižnica.

Josip Jurčič je bil Dolenjec, rojen 4. marca 1844 na Muljavi, od koder je bila doma njegova mama. Dolenjec pa je bil tudi po očetu, katerega rod izhaja iz kraja Jablance pri Kostanjevici na Krki. Čeprav ga je pot učenosti kmalu zanesla v bližnjo Ljubljano in ne na novomeško gimnazijo, ki je bila v tistih časih ena pomembnejših izobraževalnih ustanov na takratnem Kranjskem in kjer se je kalilo marsikatero ime, ki danes zavzema častno mesto v slovenski književnosti (npr. Kette, Župančič, Tavčar ...), so bila njegova številna dela prežeta z Dolenjsko in njenimi ljudmi. Josip Jurčič je uvrščen v spletni Dolenjski biografski leksikon, ki ga ureja Knjižnica Mirana Jarca. Kot eno najvidnejših imen Dolenjske ga je v Gradivo za Dolenjski biografski leksikon uvrstil že novomeški profesor in bibliotekar Karel Bačer. Povezavo Josipa Jurčiča z Dolenjsko in njenimi ljudmi je na prireditvi uvodoma pojasnila vodja Domoznanskega oddelka in Posebnih zbirk v Knjižnici Mirana Jarca Darja Peperko Golob. Predstavila je razstavljeno gradivo, Jurčičevo literarno in slikovno zapuščino v knjižnici ter poudarila prizadevanje naše knjižnice za celovit prikaz dolenjskih literarnih ustvarjalcev lokalnemu okolju.

Osrednji gost večera je bil dr. Matjaž Kmecl, slovenist, literarni zgodovinar, pisatelj in nedvomno eden najboljših poznavalcev Jurčičevega življenja in dela pri nas. Kmecl je poudaril pomen Jurčičevega zelo obsežnega literarnega opusa z več vidikov. Ne samo, da je Jurčič postavil temelje slovenske pripovedne proze, njegov prispevek je bil velik tudi na jezikovnem področju in kakor sam pravi, je: »... Jurčič prišel v slovensko javnost in literaturo, ko ni bilo tam ničesar. Slovenski jezik in literatura sta po Jurčiču drugačna, kakor sta bila pred njim.« Poleg tega je pojasnil njegov nerazdružljiv odnos s Franom Levstikom in njegov vpliv na Jurčičevo ustvarjanje, pri čemer je Kmecl izpostavil sicer dobrodošel vpliv Levstikove kritike, a vendarle označil Jurčiča za samoniklega človeka. S svojim večkrat anekdotičnem podajanjem je dr. Matjaž Kmecl navdušil polno dvorano Trdinove čitalnice v knjižnici.

Kot gostja na prireditvi je gospa Tatjana Lampret, Jurčičeva daljna sorodnica, med drugim poudarila silno prizadevnost krajanov Muljave, ki Jurčiča vedno znova predstavljajo javnosti.

Skozi vse leto prirejajo vrsto kulturnih dogodkov, s katerimi ohranjajo spomin na nekdanjega sokrajana. Njihova aktivnost je v več pogledih prerasla lokalne okvire, saj zadnja leta z Jurčičevimi deli gostujejo v številnih krajih po Evropi.

V naši knjižnici hranimo v prvi vrsti seveda večino knjižnih izdaj Jurčičevih del. Kot najdragocenejše pa hranimo v Posebnih zbirkah Boga Komelja prve knjižne izdaje, »dane na svitlo« večinoma med Jurčičevim dunajskim obdobjem, ko se je poskušal preživljati s pisanjem. Poleg tega hranimo številne prevode Jurčičevih del, zlasti prevode zgodovinske povesti Jurij Kozjak, slovenski janičar, in romana Deseti brat v številne tuje jezike. Za prevajanje Jurčičevih del v tuje jezike je bil najbolj zaslužen slovenski duhovnik Ferdinand Kolednik, ki je bil v tesni navezi z Bogom Komeljem, prvim upravnikom novomeške knjižnice. Tudi zaradi tega je naša zbirka prevodov tako bogata, še posebej pa smo ponosni na prevod Jurija Kozjaka v kitajski jezik, ki ga je Ferdinand Kolednik podaril naši knjižnici leta 1959.

Sproščen klepet o Josipu Jurčiču v Novem mestu (dr. Miha Japelj, dr. Matjaž Kmecl, Darja Peperko Golob in Tatjana Lampret)

Poleg knjižnih izdaj je bilo na razstavi možno videti tudi Jurčičevo uredniško in časnikarsko delo. To je bila druga plat njegovega delovanja, ki je po vrnitvi v Ljubljano obsegalo večji del njegovega ustvarjanja. Razstavljeni so bili posamezni izvodi Slovenskega naroda iz časa njegovega urejanja tega časopisa, po Jurčičevi zaslugi prvega slovenskega dnevnika. Slovenski narod je postal osrednje slovensko politično glasilo, ki je temeljilo na mladoslovenski politiki in ideji Zedinjene Slovenije, zaradi česar je Kmecl postavil Jurčiča prav na začetek slovenske državnosti. Kot velika dragocenost naše slikovne zbirke so knjižne ilustracije k Jurčičevim delom Deseti brat, Jurij Kozjak ter Cvet in sad. Gre za ilustracije likovnih umetnikov starejše generacije: Maksima Sedeja, Saše Šantla, Gvida Birolle in Borisa Kobeta, ki je leta 1976 ilustriral bibliofilsko izdajo Desetega brata, ilustracije pa podaril knjižnici. Naštete ilustracije prizorov iz narodovega življenja in dolenjskih posebnosti so bile v preteklosti že večkrat razstavljene, med drugim v Dolenjski galeriji. Tokrat smo jih poleg razstave knjižnih del in slikovnega gradiva razstavili v digitalni obliki na samem vhodu v knjižnico, saj smo zaradi pomanjkanja prostora obiskovalcem prireditve in uporabnikom knjižnice lahko prikazali le manjše število original-

nih stvaritev. Poleg tega so ilustracije popestrile pogovorni večer v obliki multivizijske predstavitve.

Ta večer je bila odprta tudi razstava ilustracij španskega in italijanskega prevoda Kozlovske sodbe v Višnji Gori Santiaga Martina in Tanje Pine Škofca, ki smo jo pripravili v sodelovanju z Javnim skladom za kulturne dejavnosti RS območne izpostave Ivančna Gorica. Ti so v zadnjih letih poskrbeli za številne prevode omenjenega dela in njihove likovne opreme.

Celotno prireditve je večje povezovala upokojena sodelavka novomeške knjižnice Jadranka Matić Zupančič.

Mateja Kambič,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Polona in Salem o Berberih za izolske otroke

Polona Oblak je na Filozofski fakulteti v Ljubljani študirala francoščino in italijanščino in je iz francoščine tudi magistrirala. Vedno je rada potovala, njena želja je bila tudi pomagati ljudem, predvsem otrokom, do znanja. Zato ni čudno, da jo je pot zanesla v severno Afriko, v Maroko, kjer se je srečala z italijansko humanitarno organizacijo Bambini nel deserto. Zdaj preko te organizacije že štiri leta poučuje francoščino berberske otroke in ženske v vasi Hassi Labiad v provinci Errachidia v maroški Sahari. Prejšnji četrtek smo jo povabili v Mestno knjižnico Izola, kjer je trem skupinam izolskih tretješolčkov pripovedovala o življenju Berberov v tej vasi, njen prijatelj Salem Ait Ha pa je radovednim otrokom pripovedoval berbersko basen v berberskem jeziku - seveda jo je Polona potem povedala še po slovensko. Izolski otroci so na Salemovo željo pripravili vprašanja za berberske otroke, ti pa jim bodo poslali odgovore v jeseni, ko se Polona in Salem vrneta v Saharo, saj se takrat tudi tam spet začne šola. Upamo, da bomo lahko sodelovanje med izolskimi in berberskimi otroki nadaljevali tudi v prihodnje. Da bi tudi vi bolje spoznali Polonino izkušnjo, smo jo prosili za kratek pogovor.

Slika 1:

MKI: Polona, kako si se odločila za študij jezikov in kaj ti je ta študij dal? Kdaj si začutila željo, da bi postala učiteljica?

PO: Tuji jeziki so mi bili od vedno všeč. V otroških letih sem se naučila italijanščino in angleščino, na gimnaziji pa še francoščino. Zelo rada potujem in znanje tujih jezikov nam odpre nešteto poti, omogoči, da sploh spoznamo druge ljudi, spletemo z njimi neke vezi, obiščemo tuje države, se poglobimo v njihovo kulturo in jo lažje razumemo... Zato sem se tudi odločila, da grem študirati jezike. Na začetku sploh nisem želela biti učiteljica. Nato sem tri leta študirala v Franciji in bila tam tudi na obvezni praksi in tako sem ugotovila, da zelo rada poučujem...

Slika 2:

MKI: Kaj te je privedlo v Afriko?

PO: Med bivanjem v Franciji se mi je porodila želja, da bi obiskala Maroko, vendar nekako ni bil pravi trenutek, da bi ga obiskala. No, decembra 2009 sem si rekla, ali grem sedaj, ali sploh ne grem... in tako sem si kupila karto za Maroko... V puščavo pa me je pripeljal mektoub, to je usoda.

Slika 3:

MKI: Kako si spoznala Bambini nel deserto in postala njihova sodelavka?

PO: Humanitarno organizacijo BnD sem spoznala med svojim potovanjem po Maroku. Najprej sem videla, da je v tej vasi združenje, kjer opismenjujejo ženske in to je pritegnilo mojo pozornost. Že pred časom se mi je porodila želja, da bi poučevala v drugačnem kontekstu kot sem to sicer počela, torej ne v gimnaziji ali jezikovni šoli, kjer so

Ljudje/otroci tako rekoč prisiljeni k učenju, temveč nekoga in nekje, kjer je res to potrebno. Nato sem šla slučajno na čaj v neki hotel - prav tako v isti vasi - in tam vide-la plakat, ki je prikazoval projekte te organizacije v sami regiji. Zapisala sem si njihovo ime, internetno stran in z njimi vzpostavila stike nekje spomladi, ko sem se že bila odločila, da se tja vrnem in poučujem v združenju. BnD sem poslala svoj življenjepis, razložila, kaj želim tam početi, ponudila svojo pomoč in oni so jo rade volje sprejeli. Ponovno mi je znanje jezikov odprlo vrata v zame nov svet mednarodnega sodelovanja in humanitarnega/prostovoljnega dela. Na začetku si sploh nisem predstavljala, da bom imela tolikšno odgovornost, saj sem postala njihova predstav-nica v puščavi in v Maroku.

Slika 4:

MKI: Kako si se vživela v življenje v novem kraju in z novimi ljudmi?

PO: Na začetku mi je bilo seveda težko... Vsi vemo, da so oni Maročani, nato še Berberi in muslimani po veroizpovedi. Vendar se določenih stvari sploh ne da najti v knjigah, pač pa jih moraš sam spoznati... Te pa zadevajo kulturo, tradicijo, vezi in odnose med ljudmi znotraj vasi, samo tribalno/plemensko življenje. Tam namreč še vedno živijo tako kot nekoč, torej v plemenu. Sčasoma pa človek spozna in se navadi na marsikaj, se marsičesa nauči in razume ... Takrat postane vse lažje. Sicer pa je, kot pravijo tam: »Faites comme chez vous, mais n'oubliez pas que vous êtes chez nous.« To pomeni: Počutite se kot (pri vas) doma, vendar ne pozabite, da ste pri nas.

MKI: Nam lahko kaj poveš o Berberih - kdo so, kako živijo, kakšne so njihove navade, jezik, kultura?

PO: Berberi so domorodci Afrike, torej tudi Maroka, pred prihodom islama. Berbere najdemo tudi v Alžirji, Tuniziji, Libiji, Egiptu in Maliju, vendar imajo v vsaki državi drugačno ime. Nekoč, ko še ni bilo meja znotraj Afrike, so živeli kot nomadi in potovali s svojo živino, zato jih najdemo v različnih državah.

V Maroku večina Berberov živi v vaseh ali mestih. Nekateri so še vedno nomadi, torej živijo v šotorih. Vas, v kateri živim in poučujem, je nastala šele okoli leta 1960, ko so začeli opuščati nomadsko življenje. Po veroizpovedi so muslimani, vendar so bili pred tem judovske vere in prvotno celo politeisti, saj so verjeli v boga sonca, zemlje, vetra in tako dalje.

Nekoč je nomadstvo terjalo močno povezanost med člani klana oziroma skupine, saj je posameznik težko preživel sam. Ta plemenski način življenja in podrejanje tradiciji sta še vedno močno prisotna, ne glede na to, da smo že leta 2014. Včasih se mi zdi, da je tam kot bi se ustavil čas... kot da sem v neki drugi dimenziji... To je pač poseben svet.

Način življenja Berberov je seveda povezan z vero, vendar je zelo očitna tudi tesna povezanost z naravo: zemljo in rastlinami. Berberi še danes raje posegajo po zdravilnih rastlinah kot pa, da bi šli k zdravniku.

Govorijo berberščino, ki se spreminja glede na področje: na severu Maroka oziroma Rifu govorijo tarifit, na osrednjem delu tamazirt, na predelu Soussa, to je Agadir z okolico, pa asousit.

MKI: Kako so te Berberi sprejeli medse?

PO: Mislim, da so me lepo sprejeli, vsaj tako se jaz počutim... Navsezadnje je delo, ki ga tam opravljam in dejstvo, da sem se naučila kolikor toliko berberščine in daridje, to je maroška arabščina, sprejela njihov način življenja in navade, recimo v prehrani in nošenje rute, pripomoglo k temu, da je sobivanje lažje... Kot povsod, pa se seveda tudi tam včasih najde kdo, ki bo bolj hladen samo zaradi dejstva, da sem tujka, torej drugačna...

MKI: Kakšne jezike pa Berberi poleg maternega še govorijo?

PO: Govorijo še maroško arabščino, velika večina jih govori tudi francosko, špansko, angleško... Nekateri zaradi stikov in dela s turisti govorijo celo japonsko...

MKI: Kaj se pri njih otroci učijo v šoli? Radi hodijo v šolo? Je šola obvezna? Imajo tudi kaj neopravičenih ur? Česa so berberski otroci najbolj veseli?

PO: Program osnovne šole na področju puščave, torej v vaseh, zajema matematiko, arabščino, francoščino, islamski verouk, zemljepis, fiziko in tako dalje. Nimajo pa telovadbe, likovnega ali glasbenega pouka, torej ničesar, kar bi lahko razvilo se kakšno dodatno spretnost pri otrocih... Otroci so vsepovsod enaki: tudi tam nekateri radi hodijo v šolo, drugi pa ne... vsi pa se radi igrajo z žogo, avtomobilčki, rišejo... Šola je seveda obvezna do 15 leta, vendar neopravičene ure niso tako pomembne kot pri nas, saj je pomembnejše preživetje ali pa tradicija... Mnogo jih tako manjka zaradi kakega slavlja v družini, recimo poroke, ki pri njih traja tri dni, ali pa rojstva otroka, smrti v družini. Nekateri so odsotni, ker delajo in s tem pomagajo družini pri preživetju. Tako na primer turistom prodajajo fosile in podobno. Nekateri tako sploh ne dokončajo osnovne šole, saj morajo delati, dekleta pa se največkrat poročijo okoli 15 leta...

MKI: Lahko opišeš potek dneva v vaši vasi?

PO: Po navadi ljudje vstajajo okoli sedmih, pojedjo zajtrk in gredo delat. Ženske ali dekleta gredo po vodo v vodnjak, moški obdelujejo vrtove v oazi. Nato ženske zamesijo kruh, pospravijo, perejo in pripravijo kosilo, po navadi je to tajin/ tadjin, ob petkih pa kuskus. Kosilo je navadno okoli pol dveh. Kosilo je zelo družaben trenutek, ki mi je zelo pri srcu, saj si takrat hrano delimo vsi prisotni. Jemo iz iste posode, vendar vsak pred seboj... Nikoli se ne je s priborom, pač pa s kruhom. No, razen kuskusa, ki ga sedaj jedo z žlico, včasih pa so ga jedli samo z roko in sicer tako, da so naredili kroglico... Ta običaj so bolj ali manj opustili... Kosilo se vedno konča s sadjem... Kosilu sledi počitek...

Okoli štirih, petih popoldne je čas malice: obvezno se pije čaj, včasih tudi bela kava ali mleko s sladkorjem, zraven pa kruh, olivno olje, datljev sirup, marmelada... Nato pa ženske kuhajo večerjo - juho, ki je zelo podobna naši ječmenovi mineštri. Spat pa se gre zgodaj, okoli devetih zvečer... Seveda, obvezna je molitev petkrat na dan. K molitvi kliče mujezin in tako tudi vedo, koliko je ura, sicer pa za uro vedo tudi po soncu in sencah.

Slika 5:

MKI: V vasi si spoznala tudi Salema, ki je prišel s teboj na počitnice v Piran. Salem zna več jezikov, recimo odlično govori francosko, uči pa se tudi slovensko. Kje se je vseh teh jezikov naučil? Kakšno pa se mu zdi življenje v Piranu, oziroma v Sloveniji?

PO: Da, Salem je poliglot. Govori seveda berbersko, arabsko in sicer klasično arabščino in dialekt daridje, francosko... tekoče pa govori tudi špansko, italijansko, angleško, nekaj besed nemščine in japonščine. Teh jezikov se je naučil zaradi dela s turisti, saj organizira potovanja po Maroku. Slovenščina se mu zdi zelo zanimiva, včasih težka, včasih lahka, vsekakor pa eksotična in drugačna od jezikov, ki jih že pozna... Učil se je sam s knjigo in cd-ji, dosti besed pa se nauči pri meni doma, torej v družinskem krogu, ali pa s prijatelji. V Sloveniji mu je všeč, zelo rad ima morje... V Sloveniji pa mu je se posebej všeč to, da ni tako vroče kot v Maroku, oziroma v puščavi...

MKI: S Salemom pripravljata knjižno izdajo berberskih basni v več jezikih. Kako sta prišla na to idejo?

PO: Ideja, da bi sploh zapisali berberske basni, ima svoj izvor v opazki, da danes Berberi izgublajo in pozabljajo to dediščino, ki se prenaša predvsem ustno. Nove generacije je skoraj ne poznajo, starejše pa so jo žal že skoraj pozabile. Poleg tega sva želela, da bi berberske basni spoznali odrasli in otroci iz različnih držav, zato bo knjiga večjezična. Basni sva prevedla v italijanščino, španščino, francosčino, angleščino in slovenščino.

MKI: Ali v vasi še živi pripovedovanje pravljic, basni? Kaj pa skupno petje, glasba in ples?

PO: Včasih starejše ženske pripovedujejo te zgodbe iz ljudskega izročila, vendar vse manj in manj... Petje, glasba in ples pa so še vedno zelo prisotni. To se da najlepše videti ob porokah in družinskih proslavah, kot je rojstvo otrok, obrezovanje fantkov in podobno.

MKI: Kaj te je v vasi najbolj presenetilo, recimo nekaj, kar je najbolj različno od naše kulture?

PO: Najbolj so me presenetile poroke, te so res nekaj izjemnega in so pristen del njihove tradicije/kulture.

MKI: Najdeš tudi kako stično točko med našo in njihovo kulturo?

PO: Kar zadeva kulture ne, a navsezadnje smo si ljudje povsod po svetu enaki. Vsi potrebujemo ljubezen, toplino, hrano, zavetje, imamo čustva...

MKI: Salem je povedal, da bi zelo rad napisal knjigo o življenju v vaši vasi. Znan je afriški pregovor: ko umre starec je kot bi izginila cela knjižnica. Je v vasi še veliko starih ljudi, ki mu bodo lahko pomagali pri posredovanju tradicionalnega znanja in spominov na preteklost?

PO: Da, zelo si želi napisati knjigo o tem, kako so ljudje nekoč živeli. Oba meniva, da bi bila knjiga zelo pomembna iz antropološkega vidika, saj bi odkrili veliko stvari o načinu življenja Berberov, ki jih mi tujci sploh ne poznamo, verjetno pa jih ne poznajo niti njihove mlajše generacije. A če želiva to narediti, morava pohiteti, saj starih ljudi ni več veliko.

MKI: Polona, vidva s Salemom sta bila nekaj časa tudi v Mehiki, kjer si prav tako poučevala francoščino. Kako bi lahko primerjala vse tri kulture: berbersko, mehiško in slovensko? Katera kultura ti je najbližje, katera najbolj všeč in kje se počutiš najbolj doma?

PO: Oprosti, vendar na to ne bi odgovorila, ker kakor sem jaz spoznala mehiško kulturo, mi ni preveč pri srcu ...

MKI: Kakšni pa so tvoji načrti za prihodnost?

PO: Znotraj humanitarnega projekta smo odprli tako imenovano pravično trgovino, kamor ljudje, predvsem ženske in združenja, prinašajo svoje izdelke, mi pa jih prodajamo turistom. Izposojamo tudi električna kolesa... Želela bi bolj razviti trgovino in pritegniti več obiskovalcev in kupcev. Rada bi nadaljevala tudi s poučevanjem francoščine, vendar v mestu, saj bi se tako bolje naučila arabščine in pridobila nove izkušnje ...

MKI: Polona, hvala za čas, ki sta si ga s Salemom vzela za naše izolske otroke in za ta pogovor. Bi ga hotela sama zaključiti s kakšno posebno mislijo, sporočilom našim bralcem?

PO: Hvala Mestni knjižnici Izola za to priložnost. Moje sporočilo bralcem pa je sledeče: za srečo ne potrebujemo bogastva. Bolj bi morali ceniti nekatere osnovne stvari, ki jih imamo, na primer tekočo vodo, elektriko, poln hladilnik, dostop do izobrazbe, svobodo in ne podrejenost veri in tradiciji, potni list in svobodo pri gibanju in potovanjih... Te stvari namreč še zdaleč niso dane vsem...

Pogovarjala se je Špela Pahor,
Mestna knjižnica Izola

Z Milčkom Komeljem o knjigah, umetnosti in zagovorništvu

Ob svetovnem dnevu knjige, ki se je prevesil v Noč knjige, so v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto gostili dr. Milčka Komelja, umetnostnega zgodovinarja, publicista, likovnega kritika, pesnika ter ljubitelja in poznavalca slovenske umetnosti, hkrati pa tudi enega prvih zagovornikov novomeške knjižnice. Ob tej priložnosti je novomeški slikar Samo Kralj Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto tudi podaril portret Milčka Komelja, prireditve pa so sklenili s slavnostno podelitvijo plaketa prvim zagovornikom novomeške knjižnice.

Milček Komelj v pogovoru s povezovalko Nino Štampohar

»Knjiga je sinonim umetnosti«

Knjiga je bila že od zgodnjega otroštva nepogrešljiva spremljevalka Milčka Komelja, ene najvidnejših osebnosti slovenske humanistične znanosti in kulture z obsežnim publicističnim opusom. Njegovo delo je tesno povezano z rojstnim Novim mestom, saj je bil že kot sin prvega ravnatelja novomeške knjižnice od otroštva povezan z novomeško kulturo in njenimi akterji. Osebnostno je poznal novomeške umetnike, kot sta denimo Vladimir Lamut in Božidar Jakac, in pisal o njih. Spomenik Novemu mestu je postavil s knjigo besedil in slik o Novem mestu z naslovom Novomeška knjiga. Za svoje delo je prejel številna priznanja in nagrade, postal častni meščan Novega mesta in predsednik najstarejše slovenske znanstvene in kulturne ustanove Slovenska matica. Vseskozi je tesno povezan tudi z novomeško knjižnico, zato ne preseneča, da je postal eden prvih zagovornikov novomeške knjižnice. Zanj pravi, »da mu je pustila večer pečat« predvsem s svojimi obiskovalci – umetniki, ki so redno obiskovali knjižnico in njegovega očeta, tako da jih je imel priložnost tudi osebno spoznati. Pesmi je prebiral že v otroštvu, sam pa jih tudi piše. Zanje pravi, da so »avtentične in jezikovno neposredne«, hkrati pa se skromno boji, na kakšen odziv bi naletele med pesniki, zato jih raje zadrži zase. Kadar piše o drugih, se namesto splošnega »predalčkanja« raje trudi doseči individualnost, zato pravi, da je »portretist v pisanju«. V mladosti je veliko risal in novomeška knjižnica hrani kar nekaj njegovih slikarskih del še iz časov, ko je veliko zahajal v novomeško Študijsko knjižnico – k očetu Bogu Komelju, med knjige in ljubitelje knjig ter

umetnosti. Na vprašanje o željah za Novo mesto v prihodnjem letu, ko praznujemo 650. obletnico njegove ustanovitve, je izpostavil tudi željo po dokončanju obnove novomeške knjižnice.

Doseganje skladnosti med zavednim in nezavednim

Novomeški slikar Samo Kralj je portretiral več znanih Novomeščanov, Dolenjcev, ljudi pod Gorjanci in velja za vodilnega dolenjskega portretista v začetku 21. stoletja. Upodobil je tudi dr. Milčka Komelja, njegovo zgodbo pa zaokrožil še z veduto Novega mesta, ki simbolizira njegovo usodno povezanost z Novim mestom. Ob tej priložnosti se je odločil podariti omenjeni portret novomeški knjižnici, ki v sklopu Posebnih zbirk Boga Komelja hrani zbirko umetniških slik in portretov številnih dolenjskih slikarjev in grafikov, od Božidarja Jakca, Ivana Vavpotiča, do Janka Orača, Sama Kralja in drugih. Portret in avtorja je predstavil kustos Dolenjskega muzeja Jožef Matijevič, ki je med drugim povedal, da je merilo dobrega portreta predvsem »povezanost med naravo in duhom oz. zavednim in nezavednim«, kar je avtorju portreta odlično uspelo.

Slikar Samo Kralj je novomeški knjižnici podaril portret Milčka Komelja.

Zagovorništvo v knjižnici

»Je treba knjižnico zagovarjati? Ali ni to samoumevno?«, se je spraševal osrednji gost prireditve Milček Komelj. Kljub vsemu pa je v teh trenutkih izredno pomemben vsak glas, zato se je tudi on odločil postati eden prvih zagovornikov novomeške knjižnice. Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je tako ob tej priložnosti prvič v času svojega delovanja podelila plakete svojim zagovornikom – uglednim javnim osebnostim z različnih področij znanja, ki verjamejo, da je novomeška knjižnica žlahtna ustanova, pomembna za razvoj skupnosti in posameznika. V svojem spoštljivem odnosu do nje izhajajo iz globokega zavedanja, da kot bogat kulturni hram ohranja temeljne kulturne vrednote in nenehno vzpostavlja vezi med ohranjeno preteklostjo in neznano prihodnostjo. V knjižnico predvsem radi zahajajo. S svojim kritičnim umom ji pomagajo uresničevati njeno vizijo in poslanstvo, zanj so pripravljene vedno in povsod zastaviti svojo besedo in ji za dobro delo izreči pohvalo.

Knjižnici in knjižničarjem zaupajo in vedo, da so tukaj za ljudi in zaradi ljudi.

Seveda pa so nepogrešljivi zagovorniki vsake knjižnice predvsem zadovoljni uporabniki knjižničnih storitev, ki verjamejo, da je knjižnica okno v svet, ki omogoča vsake-mu članu skupnosti, da čim bolj razvije svoje potenciale.

Prvi zagovorniki Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto so postali:

1. dr. Milček Komelj, umetnostni zgodovinar, pesnik in publicist
2. Jadranka Matić Zupančič, pesnica in knjižničarka
3. dr. Janez Gabrijelčič, idejni oče Rastoče knjige Republike Slovenije
4. Alojzija Kristan, knjižničarka
5. dr. Miha Japelj, doktor znanosti in univerzitetni profesor
6. Ivanka Mestnik, pisateljica
7. Alojzij Muhič, župan Mestne občine Novo mesto
8. mag. Mojca Špec Potočar, podžupanja Mestne občine Novo mesto
9. Mag. Franc Bačar, podžupan MO Novo mesto
10. Zvezdana Bajc, gospodarstvenica
11. Matjaž Berger, dramaturg in režiser
12. Simon Petrov, športnik
13. Glasbena skupina Dan D
14. Franci Bratkovič, gospodarstvenik
15. Marjan Moškon, novinar in publicist
16. Ivan Kuljaj, publicist in promotor dolenskega turizma
17. Sašo Đukić, slovenist in kreativni producent
18. Nejc Gazvoda, pisatelj in režiser

Zagovorniki Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto z direktorjem knjižnice Borutom Novakom

Bojana Medle,
Knjižnica Milana Jarca Novo mesto
Fotografije Gregor Bernard

Fronta Zaledje Spomin – 100 let prve svetovne vojne

Velika poletna razstava v Univerzitetni knjižnici Maribor, 19. 6. 2014 – 9. 9. 2014

Razstava Fronta Zaledje Spomin v treh razstaviščih UKM ob 100. obletnici začetka prve svetovne vojne spregovori o ljudeh, o človeku v vojni. Naša današnja življenja so vsaj navidezno od vojne po časovnici desetletja daleč. Tudi prostorsko imamo občutek, da se vojne, ki tečejo danes, odvijajo zelo daleč od nas. Pa vendar se naših življenj še kako dotikajo, ali se nas še bodo. Celoten sklop razstav je torej spomin in opomin hkrati, da se vojne nikoli ne dotaknejo samo vojakov ampak zaznamujejo vsakega posameznika in njegov čas. V Knjižnem razstavišču UKM so tokrat v podnaslovu Fronta predstavljeni ljudje, ki so v vojni odločali, v drugih dveh poglavjih razstave Spomin in Zaledje pa je v Likovnem razstavišču in Razstavišču Avla pozornost namenjena vsem tistim, katerih življenja je določala vojna.

Razstava Spomin in Zaledje

V Knjižnem razstavišču je predstavljenih 17 spodnještajerskih generalov, katerih rojstno mesto je danes del slovenskega ozemlja: generalmajor Coscoleca, feldmaršal lajtnant von Vojka, generalmajor Gostiša, generalmajor Leskoschek, generalmajor Lowenstein, generalporočnik Mickl, feldmaršallajtnant Riml von Altrosenberg, generalmajor Širca, generalmajor Vollgruber, generalmajor Wurja, kontraadmiral Pachner, kontraadmiral Rady, kontraadmiral von Milenkovich, viceadmiral von Seidensacher, kontraadmiral von Treffen, kontraadmiral von Triulzi, generalmajor Regele. Njihovo delo in življenje je znanstveno raziskano, biografije pa je za razstavo prispeval prof. dr. Franc Rozman. V vitrinah generale spremljajo objave v časopisju, nekateri pisni poudarki in slikovno gradivo rojstnih in krajev smrti iz Zbirke drobnih tiskov UKM.

Prelomni dogodki prve svetovne vojne pa niso temeljno zaznamovali samo prav vseh tradicionalnih oblik življenja in vojskovanja, ampak so prvič v zgodovini odločno besedo za civilno in vojno dogajanje povzeli mediji ter civilna in vojaška propaganda. Vez med fronto in zaledjem ter spomin na vojno predstavlja iz Zbirke drobnih tiskov

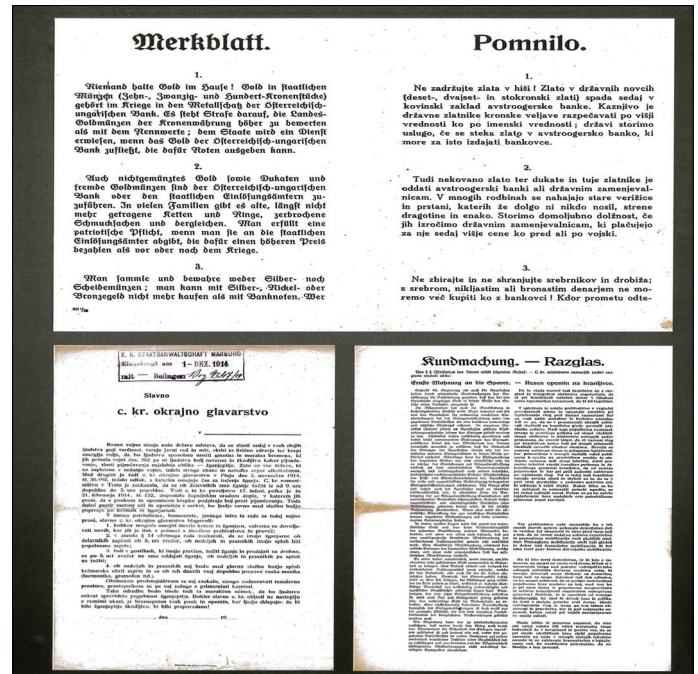
UKM odbrano gradivo razglednic, ki so izhajale in bile odposlane v času vojne in so predstavljen v povečanih formatih v Likovnem razstavišču, v podnaslovu Spomin. Vojne razglednice so ob propagandnih besedilih in plakatih nosilke vojnih propagandnih sporočil na eni strani, po drugi strani pa so vojnemu času odslikale obraz civilne bolečine in ironije tako vojakov, kot njihovih svojcev. V vojno vpleteni narodi so razglednice kot popularno obliko komunikacije med ljudmi uporabljali za bodrilni nagovor in v ta namen oblikovali tako likovni, kot literarni in dokumentarno fotografski jezik vojne. Pogosto so razglednice združevale likovno umetnost in priložnostne rime in so s tem značilnim slogom in v več nacionalnih jezikih krožile med naslovniki, kot moderna in modna propaganda.

Razstava Spomin in Zaledje

Slovenci nismo zaostajali in smo se s to moderno propagando soočili od samega začetka vojne. Na frontalni steni razstavišča so tako odbrane razglednice, ki so izhajale na domačem nacionalnem ozemlju. Slovenske vojne razglednice so se pojavile seveda kot odgovor na nemško vojno propagando. Na njih najdemo domoljubno motiviko in pretresljive človeške podobe. Slovenske vojne razglednice so ustvarjali Gaspari, Smrekar, Koželj in drugi, založba »Ilustrirani glasnik« iz Ljubljane pa je izdajala tudi serijo domačih razglednic pod imenom »Vojska v slikah«. Izšlo jih je preko 200. Tudi slovenske razglednice so nemalokrat sestavljene iz glavnega in stranskega motiva, velikokrat so dopisani verzi. Vsebine naslovnih strani vojnih razglednic iz obdobja 1914-1918 so zelo izpovedne in jasne. Ljudi nagovarjajo z njihovimi lastnimi zgodbami in odslikavajo neizbrisno bolečino vojnega časa. S podobami vojne na naslovni strani razglednic smo se v slovenskih deželah v vojnih letih srečevali na vsakem koraku, hkrati pa so bile razglednice nosilke čisto osebnih sporočil in misli namenjenih naslovnikom ohranjenih v zapisih na hrbtnih straneh. Tako so odposlane razglednice danes postale dokument nekega bolečega preteklega vojnega časa in povezujejo dva svetova: življenje na fronti in življenje doma, saj so bile v svojem obdobju vsem trpečim v tolažbo ali opomin. Kot protiutež takoimano javni podobi na čelni strani razglednic, čisto intimna ročno zapisana sporočila nekoč namenjena izključno naslovnikom, danes razkrivajo najintimnejše vsebine človeških življenj. Nekaj teh intimnih zapisov je v tokratni postavitvi razstave ponujenih tudi v branje.

Po poudarku na domačih razglednicah se fokus v Razstavišču Avla še bolj zoži in pod podnaslovom Zaledje so na ogled plakati in letaki, ki so jih v času vojne na javnih površinah srečevali Mariborčani, saj je bilo v vojnih letih 1914 do 1918 tudi civilno življenje v vseh vidikih zaznamovano z ukrepi povezanimi z vojno. Življenje ljudi v zaledju, seveda tudi v mestu Maribor, so usmerjali razglasi in letaki z različnimi informativnimi in zapovednimi vsebinami: cesarski oglasi, razglasi mobilizacije, policijski ukrepi, razglasi povezani z sistematiko prehranskih načrtov – kart, vojnim posojilom, odkupi in oddajami in socialnimi ukrepi. Večji plakati ali malo manjši letaki so meščane spremljali razobešeni na javnih mestih in organizirali ter zapovedovali način življenja. Kar nekaj raznolikih vsebin hrani Zbirka drobnih tiskov UKM. Za razstavišče Avla smo v sklopu podnaslova Zaledje, razstave 100 let prve svetovne vojne, odbrali nekaj plakatov, ki si jih v vojnem obdobju vsakodnevno srečevali Mariborčani.

Razstava Spomin in Zaledje

Kakor se nam zdi na časovni premici pred sto leti pričeta vojna danes neizmerno oddaljena, ne gre prezreti dejstva, da sočasno z našim življenjskim trenutkom, na drugih geografskih prametih še vedno potekajo vojne: vojne za vodo, energente, vero, enakopravnost. V želji, da bi nobena od teh vojn ponovno ne prerasla v spopad svetovnih razsežnosti, kot je bila Prva svetovna vojna, smo se je v Univerzitetni knjižnici Maribor spomnili na fronto in zaledje. Trodelno razstavo so pripravili sodelavci Enote za domoznanstvo: Gabrijela Kolbič, Nina Lončar, Patricija Remšak, Dejan Kac, mag. Karmen Salmič Kovačič, dr. Vlasta Stavbar in prof. dr. Franc Rozman. Razstavo spremlja vsebinsko in slikovno bogat katalog, razstava pa bo v vseh treh razstaviščih Univerzitetne knjižnice Maribor na ogled do 9. septembra 2014.

Gabrijela Kolbič,
Univerzitetna knjižnica Maribor

Branje je treba spodbujati

Dnevnik, 11.6.2014, leto 64, št. 134 (dv)

Prejšnji mesec se je končala tretja sezona projekta Mesto bere, s katerim Mestna knjižnica Ljubljana spodbuja občane in občanke, starejše od 16 let k branju morda že pozabljene literarne klasike in žanrske literature. Projekt Mesto bere so ljubljanske knjižnice začele leta 2011 in že v prvem letu jim je uspelo podvojiti izposojajo knjig slovenskih avtorjev. Letos so bralni seznam pripravili v sodelovanju s Kinodvorom. Nanj so uvrstili 60 knjižnih naslovov, ki so navdihnili filmske ustvarjalce. Uradno se je prijavilo 154 bralcev, vendar knjižnice opažajo, da seznam knjig vedno pritegne tudi druge obiskovalce. Ob zaključku projekta tradicionalno sledi še dan ljubljanskih knjižnic v središču mesta.

Deset let branja v drevesni senci

Dnevnik, 29.5.2014, leto 64, št. 123 (Anja Hohler)

Projekt širjenja bralne kulture - Knjižnica pod krošnjami se je začel pred desetimi leti in se je do danes razširil na 14 lokacij v osmih mestih in dveh državah. Zavod Divja misel v sodelovanju s slovenskimi založbami, različnimi podporniki in lokalnimi partnerji v bolj ali manj improviziranih "knjižnicah" pod drevesi ponuja obiskovalcem na izbiro različne knjige ter tuje in domače časopise ali revije vseh zvrsti in formatov. Ideja Knjižnice pod krošnjami je v desetletju obstoja prešla v nacionalni program. Letos se odpira nova knjižnica v parku Zvezda v sodelovanju z ameriškim veleposlaništvom v Ljubljani. Še ena nova knjižnica bo v poletnih mesecih ob Rimskem zidu. V projekt se je vključil tudi družinski center Mala ulica. Branje pod drevesi se sedaj širi še v dva slovenska kraja, Ribnico in na Malo planino, torej tudi v gorski svet.

Knjižnica Nova vas do preklica zaprta

Večer, 14.6.2014, leto 70, št. 137 (Branka Bezjak)

V neurju se je udrl strop Knjižnice Nova vas in voda je zalila približno 6000 knjig. Veliko jih bo mogoče rešiti, saj je voda poškodovala le platnice. Škoda pa bo vendarle precejšnja, saj je uničene veliko strokovne literature, za katero vodja oddelka za knjižnično mrežo Sabina Fras Popovič pravi, da je založniki ne tiskajo ravno "vsak dan". Gre za literaturo s področja umetnosti, arhitekture, alpinizma, za monografije, ki se pripravljajo več let, a so natisnjene v manjših nakladah. Knjižnica do preklica ostaja zaprta, saj za obiskovalce ni povsem varna. Knjig si v Knjižnici Nova vas še nekaj časa ne bo mogoče izposojati, lahko pa se jih vrne v katerikoli drugi enoti Mariborske knjižnice.

Da bi dobre knjige ne obležale na policah

Delo, 23.5.2014, leto 56, št. 118 (Igor Bratož)

V sredo so se knjižničarji na posvetu v Mestni knjižnici Ljubljana lotili ene od največjih zagat tega javnega servisa: Kako vrednotiti? Streči povprečnemu okusu? Andrej Blatnik je povedal, da si Slovenci knjige šestkrat do sedemkrat pogosteje izposodimo v splošnih knjižnicah, kot jih kupimo, zato so nakupi knjižnic po podatkih direktorja Javne agencije za knjigo Aleša Novaka temelj založniške likvidnosti. Splošni okus slovenskih bralcev ni naklonjen boljšim knjigam, ampak popularnim žanrskim izdelkom, prav zato se zdi problem vrednotenja bralcem ponujenega gradiva toliko bolj pomemben. Beograjski gost Marjan Marinković je vrednotenje opisal kot izredno odgovorno dejanje in navrgel, da je za to delo potrebna visoka stopnja kompetentnosti. Povedal je, da je razkorak med vrednotami, ki si jih želi uveljaviti knjižnica, in željami uporabnikov, zaradi katerih knjižnica sploh obstaja, ena od pglavitnih težav. Meni, da bi bila prava rešitev v (pretežnem) upoštevanju trenutnih želja uporabnikov, hkrati pa v aktivnem posvečanju skrbi za to, da bi ti uporabniki pridobili drugačen, bolj kakovostni bralni okus.

V živo nad predsodke in stereotype

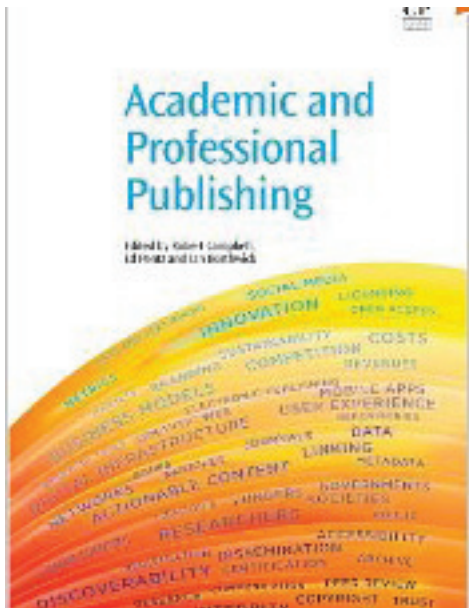
Večer v nedeljo, 29.6.2014, št. 13 (Zvezdana Bercko)

V Mariboru smo v petek in soboto v projektu Živa knjižnica lahko že petič prebirali "žive knjige". Metoda Žive knjižnice prihaja iz Danske, v Slovenijo jo je pripeljalo društvo Informacijski center Legebitra, v Mariboru pa jo od leta 2012 izvaja Mladinski kulturni center Maribor. Živa knjižnica je zelo podobna običajni knjižnici, le s to razliko, da so knjige ljudje z različnimi, zanimivimi, nenavadnimi, posebnimi življenjskimi zgodbami, ki so jih pripravljali deliti z drugimi. "Branje" poteka v obliki pogovora, bralci pa tako dobijo priložnost spregovoriti s človekom, za katerega so zaradi njegovega načina življenja, poklica, preteklosti ali zgolj pripadnosti določeni družbeni skupini mislili, da je drugačen. Po branju se pokaže, da to sploh ne drži. Živa knjižnica je že postala lokalno prepoznaven projekt, s pestro izbiro "živih knjig". Letos so v branje ponudili kar 30 različnih profilov, med bralci pa je bilo več starejših pa tudi zelo mladih bralcev in bralk.

Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK

- **Academic and professional publishing**

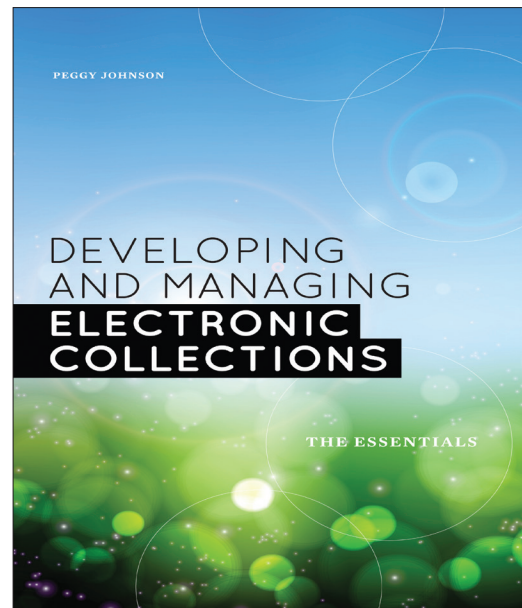
Obsežna knjiga o vseh vidikih akademskega založništva.

Naslovnica (vir: www.ala.org)

- **Developing and managing electronic collections**

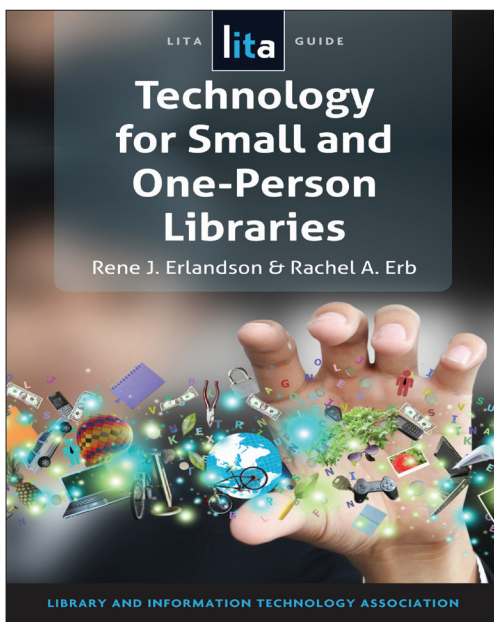
E-knjige, E-časopisi, E-dokumenti v zbirki knjižnice?
Kako načrtujemo elektronsko zbirko?

Naslovnica (vir: www.emka.si)

- **Technology for small and one-person libraries**

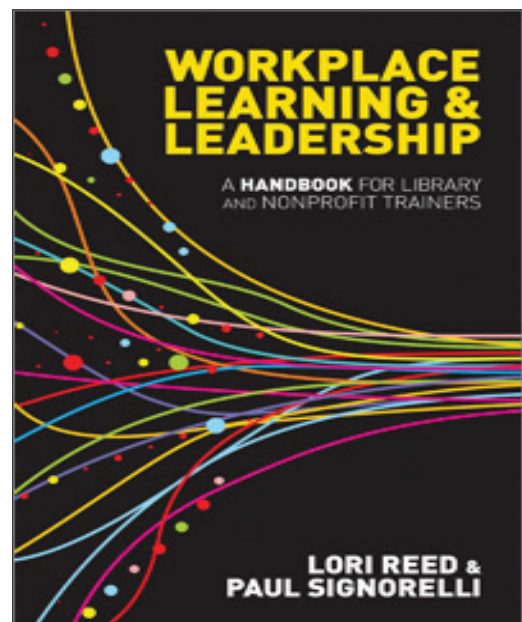
Kako uvedemo tehnološke inovacije v knjižnico? Praktični nasveti za premagovanje strahu pred novimi tehnologijami v knjižnicah: od začetnih korakov do izdelave spletne strani knjižnice.

Naslovnica (vir: www.alastore.ala.org)

- **Workplace learning & leadership**

Kako motivirati zaposlene v knjižnici? Kako jih spodbuditi k izobraževanju in strokovnem razvoju?

Naslovnica (vir: www.drupal.org)

Osrednje območne knjižnice

DOMFEST

3. festival domoznanstva

Bibliografija serijskih publikacij

po območjih osrednjih območnih knjižnic od 1991 do 2013

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica,

petek, 26. septembra 2014

- 9.30-10.00 Sprejem in registracija udeležence
- 10.00-10.15 Pozdravni nagovori
Irena Škvarč, direktorica Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica
Matej Arčon, župan Mestne občine Nova Gorica
Peter Štoka, ZBDS, Sekcija za domoznanstvo in kulturno dediščino
- 10.15-10.30 Uvod

Milena Bon, koordinatorica izvajanja posebnih nalog OOK, NUK: Domoznanstvo v slovenskih splošnih knjižnicah in pomen zbiranja gradiva
- 10.30-11.00 Boris Rifl, NUK: Predstavitev Bibliografije serijskih publikacij po območjih osrednjih območnih knjižnic
- 11.00-11.30 Odmor za malico in kavo
- 11.30-12.00 Srečko Maček, Osrednja knjižnica Celje: Kamra – Prva svetovna vojna
- 12.00-13.00 Renato Podbersič, zgodovinar: 1. svetovna vojna v luči fotografskega gradiva
Društva Soška Fronta Nova Gorica: predavanje je posvečeno 100-letnici začetka 1. svetovne vojne
- 13.00-13.30 Ogled domoznanske zbirke Goriške knjižnice
- 13.30-15.00 Kosilo
- 15.00-17.00 Po sledih slovenske prisotnosti v Gorici in prva svetovna vojna v Gorici (Italija), sprehod po mestu, vodi zgodovinar Renato Podbersič

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo »Od leve proti desni:...«. Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si. Prispevki niso honorirani.

Uredništvo Knjižničarskih novic

